

Література:

1. Постанова Верховної Ради України «Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України» від 14.04.2016 № 1099-VIII: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1099-19/paran7#n7>
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 06.08.2014 № 385 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
3. Розпорядження Кабінету Міністрів «Про затвердження проекту "Будівництво обходу с. Красногорівка, при реконструкції автомобільної дороги державного значення М-03 Київ - Харків - Довжанський на ділянці Лубни - Полтава, Полтавська область» № 224-р — від 25.03.2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/224-2016-%D1%80>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «План Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку “Україна-2020” у 2015 році» від 04.03.2015 № 213-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
5. Указ Президента «Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020"» від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
6. Bulletin du FMI: Études «Timide rebond mondial et basculement des risques vers les pays émergents» 19.01.2016 – Electronic data. – Mode of access: <http://www.imf.org/external/French/pubs/ft/survey/so/2016/RES011916AF.htm>
7. European Commission. Europe 2020: Commission proposes new economic strategy, Retrieved 5 March 2010. Electronic data. – Mode of access: World Wide Web: http://ec.europa.eu/news/economy/100303_en.htm
8. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Warszawa, 11 stycznia 2013 r. – Electronic data. – Mode of access: World Wide Web: <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>
9. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Warszawa, wrzesień 2012 r. Strategia Rozwoju Kraju. 2020. Dokument przyjął ty średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r. – Electronic data. – Mode of access: World Wide Web: <http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20120000882&type=2>
10. Spence, Michel. 2008. “The Growth Report: Strategies for Sustained Growth and Inclusive Development” Commission on Growth and Development Final Report, Washington DC. – Report – Electronic data. – Mode of access: World Wide Web: http://siteresources.worldbank.org/EXTPREMNET/Resources/489960-1338997241035/Growth_Commission_Final_Report.pdf
11. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2015). «World Population» Prospects 2015 – Data Booklet (ST/ESA/ SER.A/377). – Electronic data. – Mode of access: World Wide Web: http://esa.un.org/unpd/wpp/publications/Files/WPP2015_DataBooklet.pdf

Petina O. M.

Graduate student of Department of Economics and Organization of Production
Kirovohrad National Technical University, Ukraine

YOUTH HOUSING LOANS AS A MOTIVATIONAL TOOL FOR THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE POTENTIAL OF YOUTH

Петіна О. М.

аспірант кафедри економіки та організації виробництва
Кіровоградський національний технічний університет, Україна

МОЛОДІЖНЕ ЖИТЛОВЕ КРЕДИТУВАННЯ ЯК МОТИВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДІ

The article focuses on housing problems of youth, which is one of the most important problems of our time, which is directly related to the choice of scope of work and clearly illustrates the relationship of economy and social sphere. Revealed that factors such as income, availability of own housing and decent living conditions positively affect the expression of creativity and help attract youth to innovation. Use methods and tools for mortgage motivation of innovative potential of youth are offered. The author of the model of social mortgage lending for young scientists, professionals and their families are designed.

Keywords: youth, innovation potential, motivation of innovative potential of youth, youth lending, social housing.

У статті увага приділяється житловій проблемі молоді, що є однією із наважливіших проблем сучасності, яка прямо пов'язана з вибором сфери трудової діяльності і яскраво ілюструє зв'язок економіки та соціальної сфери. Виявлено, що такі фактори, як рівень доходів, наявність власного житла та гідні умови життя позитивно впливають на прояв творчості і допоможуть залучити молодь до інноваційної діяльності. Запропоновано використовувати методи та інструменти іпотечного кредитування для підвищення мотивації

розвитку інноваційного потенціалу молоді. Автором розроблено модель соціального іпотечного кредитування для молодих вчених, спеціалістів та їх сімей.

Ключові слова: *молодь, інноваційний потенціал, мотивація інноваційного потенціалу молоді, молодіжне кредитування, соціальне житло.*

Життєві реалії країни на жаль, сьогодні такі, що населення в першу чергу занепокоєне пошуком джерел для існування, підвищенням рівня власного доходу і житлових умов, а прояв творчої активності та креативності відходить на останній план. Але, видається очевидним, що обсяг впроваджених інновацій, який є показником знаннєвої економіки, в значній мірі залежить від кількісних та якісних характеристик людей, які їх створюють. Тому, необхідно прийняти той факт, що людина з її інноваційним потенціалом виступає одним з найголовніших стратегічних ресурсів держави, який необхідно виявляти, розвивати та мотивувати.

Найбільш сприятливими потенційними здібностями до творчості і креативності володіє молодь, яка швидше опановує інноваційні професії та спеціальності, аніж інші соціальні групи суспільства. За таких умов актуалізуються питання розробки та впровадження новітніх методів та інструментів мотивації до розвитку інноваційного (творчого) потенціалу молоді як визначального чинника стійкого економічного розвитку та розбудови стабільного майбутнього держави.

Слід мати на увазі, що молодь суттєво відрізняється своїми ціннісними орієнтаціями від інших категорій населення, у неї є специфічні соціально-економічні проблеми та потреби, які є вирішальними при виборі напряму трудової діяльності. В першу чергу, головна проблема - відсутність стартових можливостей для становлення стійкої позиції в житті. В силу цього, молода людина, на нашу думку, буде належати до інструментально мотивованої особистості, для якої важливим є грошовий еквівалент заробітку та інші матеріалізовані еквіваленти благ: житло, земельна ділянка, автомобіль тощо. Такий працівник здатен працювати з високою віддачею на будь-якій роботі, якщо його праця справедливо й високо оплачується [1, с. 45].

Внаслідок обстановки, яка склалася, у значної частини української молоді сформувався світогляд, який аж ніяк не сприяє позитивному прояву творчого потенціалу, закладеного в них природою. Причиною цього, насамперед, є низька економічна та соціальна привабливість наукової діяльності, відсутність мотиваційних механізмів, які спонукали б молодих учених залишатися в науковій сфері. Соціальний статус вченого нині є доволі низьким, що не сприяє формуванню високопрофесійного кадрового складу науковців, притоку в науку талановитої молоді. Тому, першочерговим завданням на всіх економічних рівнях є створення умов для саморозвитку та самореалізації молоді, пошук дієвих шляхів її залучення до інноваційних процесів. Вважаємо одним із перспективних напрямків для підвищення рівня мотивації розвитку інноваційного потенціалу молоді – *надання соціальних кредитів на житло.*

Продиктовано це в першу чергу тим, що життєвий рівень молоді України, незважаючи на темпи зростання доходів, є одним з найнижчих в Європі. Так, у 2012 р. найвищий рівень оплати мали працівники віком 25–44 років (майже 3000 грн.), найнижчий – працівники віком до 25 років (1977 грн.) та віком до 60 років (близько 2900 грн.) [2, с. 41]. Стосовно молоді до 25 років, низьку заробітну плату можна пояснити браком практичних навичок та кваліфікації на старті трудової кар'єри.

В даному контексті вже йдеться про певну вікову нерівність, яка найбільше виявляється у можливостях працевлаштування, забезпечення належного рівня заробітної плати та можливості самостійно придбати житло. Так, дані вибіркового опитування домогосподарств щодо самооцінки рівня їх доходів у січні 2015 р. свідчать про те, що близько 49,3% молодих сімей протягом 2014 р. мали достатньо коштів на прожиття, але заощаджень не робили, 37,6% - постійно відмовляли у найнеобхіднішому, крім харчування [3, с. 18]. Крім того, із загальної кількості 62,9% домогосподарств, у складі яких є молоді сім'ї, повідомили, що при значному збільшенні доходів спрямували б додаткові кошти в першу чергу на відпочинок, 50,7% - на житло, 38,3 – на одяг та взуття, 34,1 – на побутову

техніку. На освіту готові витратитись 20,8% молодих сімей [3, с. 19]. Безсумнівно, освіта залишається цінною для більшості молодих людей, є необхідною в сучасних умовах і впливає на трудові орієнтації, дозволяє розраховувати на отримання вищого розміру доходу, і відповідно - умов життя. Як бачимо, бажання і потреби молоді хоч і є досить тривіальними, але їй хвилює не тільки доступна медицина чи організація дозвілля, важливим також є квартирне питання.

Зрозуміло, що відсутність власного житла є найбільш складною і болючою проблемою для української молоді. Крім того, неможливість покращення житлових умов впливає також і на процес «відпливу мізків», коли найобдарованіша українська молодь виїжджає до країн з високим рівнем життя, осідає в зарубіжних наукових центрах.

Складність полягає в тому, що ціни на квартири для молоді надто високі, заощадити гроші із заробітної плати неможливо, а перебувати «у черзі» на забезпечення житлом, можна роками. До того ж, відсутній належний рівень інформованості щодо молодіжного кредитування. Взяти кредит на квартиру в комерційному банку для звичайної молоді сім'ї занадто дорого. А одержати безпроцентну державну іпотеку або компенсацію відсотків буде невизначено довго. На сьогоднішній день можна говорити про наявність таких несприятливих чинників та тенденцій, які суттєво впливають на можливість молоді поліпшити житлові умови: висока вартість житла, низький рівень доходів, економічно невигідні для позичальників умови іпотечного (банківського) кредитування, відсутність іноземних інвестицій, слабка державна підтримка молодіжного житлового кредитування (рис. 1).

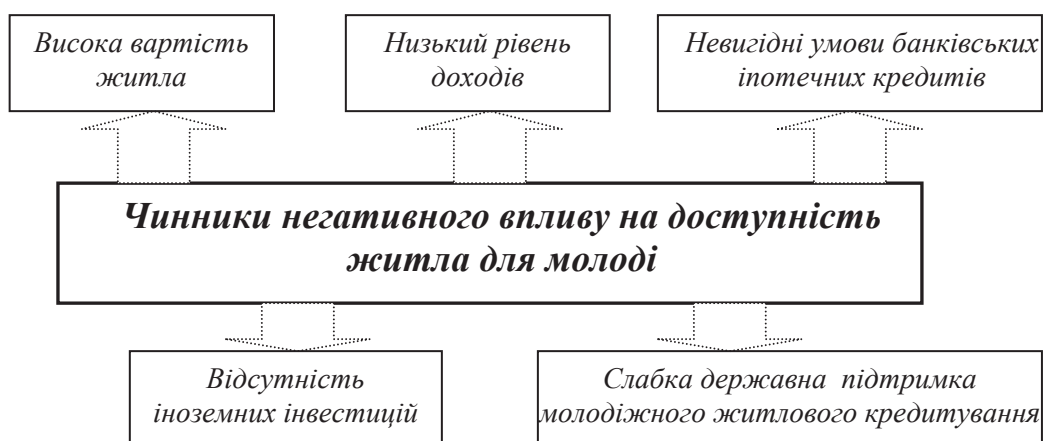

Рис. 1. Основні чинники, що гальмують покращення житлових умов молоді в Україні
 Джерело: розробка автора

Система соціального захисту в Україні, хоча й набула рис, характерних для країн з ринковою економікою, але все ж продовжує зберігати окремі риси старої системи, яка не відповідає сучасним вимогам. Серед соціально-економічних проблем, які перешкоджають ефективному соціальному розвитку країни, слід назвати відсутність збалансованості між економічним зростанням та соціальними видатками, неспроможність національної економіки повністю забезпечити соціальні зобов'язання держави [4, с. 345–346]. За даними статистики, близько 61,7% молодих сімей та однаків, вважають, що відповідальність за їх добробут має нести як держава, так і вони самі [3, с. 12]. Очевидно, що молодь розраховує на державну підтримку у всіх сферах, включаючи розробку програм стосовно житлового молодіжного кредитування.

Соціальне житлове кредитування молоді розглядаємо як довгостроковий кредит, що надається фізичній особі (у віці до 35 років) банком (за участі держави) під заставу нерухомості (житлових будівель, приміщень) з можливістю придбати житло за собівартістю будівництва (на безпроцентних умовах або під невеликий відсоток).

Асоціація молодіжних житлових комплексів України ще в 1992 р. закріпила право молоді на отримання довгострокових кредитів на придбання житла, за рахунок коштів

передбачених у державному бюджеті. Ця пропозиція знайшла своє відображення у статті 10 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [5]. З метою реалізації програми молодіжного житлового будівництва створено Фонд сприяння молодіжному житловому будівництву, який надає кредити молодим людям й забезпечує їх цільове використання та своєчасне погашення. На сьогоднішній день в Україні діють Державна програма забезпечення молоді житлом і програми соціальної іпотеки для молоді, які введені окремими банками.

Безумовно, розв'язання житлової проблеми є надто складним завданням для держави. За останні роки відбулось лише кілька подій, спрямованих на створення нормативно-правового підґрунтя реалізації житлової політики, а саме: схвалена концепція Державної програми «Соціальне житло», прийнято Закон України «Про житловий фонд соціального призначення», затверджено Державну цільову соціально-економічну програму будівництва (придбання) доступного житла на 2010–2017 рр. Проте дані документи не мали реального втілення у життя через відсутність їх прив'язки до національної житлової політики, а точніше - відсутність цієї політики. Так і не було створено необхідні інститути для функціонування соціального житла, не було визначено порядок та критерії виникнення права на отримання соціального житла [6, с. 161]. Звичайно, проблема полягає не лише в оновленні чинного законодавства - реалізація соціально спрямованої житлової політики є надто складним, багатовекторним процесом, який потребує пошуку нових ефективних шляхів їх розв'язання.

Відповідно до Державної програми забезпечення молоді житлом на 2013–2017 рр., молоді громадяни України мають можливість придбати житло у кредит на пільгових умовах. Основні завдання Державної програми передбачають розвиток різних видів пільгового молодіжного житлового кредитування (зокрема іпотечного), удосконалення механізмів придбання житла, у тому числі створення в державі накопичувального й відновлюваного інвестиційного ресурсу для забезпечення молоді житлом. Орієнтовна структура фінансування програми включає видатки Державного бюджету (60% загального обсягу коштів на будівництво і придбання житла для молоді в 2013–2017 рр.), місцевих бюджетів (30%), а також інші не заборонені законодавством джерела, зокрема власні кошти громадян (10%) [7, с. 157–158].

Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву створює дієві механізми підтримки молодіжного житлового будівництва, так звані програми доступного житла та іпотечного кредитування («Здешевлення вартості іпотечних кредитів», «Пільговий кредит на житло для молоді», «Часткова компенсація іпотечних кредитів», «Державна підтримка для будівництва житла (30/70)», «Кредитування за рахунок коштів Фонду»). Однак вони реалізуються не сповна, враховуючи дефіцит бюджетних коштів. Саме тому так багато квартирних поневірянь, особливо враховуючи непідйомні на даний час валютні кредити, девальвацію гривні та різкі інфляційні коливання.

Відповідно до зазначених вище програм, соціальний кредит надається молодому громадянину віком до 35 років включно або молодій сім'ї (члени якої перебувають у віці до 35 років включно) терміном до 30 років. Відсоткова ставка становить 17,1 % річних і є фіксованою. Позичальник має перебувати на квартирній черзі та бути офіційно працевлаштованим. Слід підкреслити, що черговість в отриманні пільгових довготермінових житлових кредитів визначається за допомогою відповідної комп'ютерно-рейтингової системи. У процесі формування рейтингу черговості перевагу мають: молоді громадяни; подружжя, в яких чоловік або дружина користуються правом першочергового або позачергового надання житлових приміщень; сім'ї, в яких один із членів сім'ї в поточному році досягає граничного віку 35 років; молоді вчені; подружжя, в яких чоловік або дружина є молодим вченим; неповні сім'ї; молоді спортсмени, які мають найвищі досягнення на офіційних національних та міжнародних змаганнях і які включені до складу збірних команд України; молоді громадяни або подружжя, в яких чоловік або дружина три і більше років перебувають на обліку як громадяни, які потребують поліпшення житлових умов [8].

За умови дотримання даних вимог, такий механізм дозволяє поступово створити потужний державний ресурс на відновлюваній основі. Однак, держава приділяє недостатньо уваги послідовній реалізації потенціалу зазначеного механізму, що, в свою чергу, викликає цілком зрозумілу недовіру з боку молоді. Не випадково наприкінці 2013 р. кількість кандидатів, зареєстрованих у регіональних управліннях Держмолодьжитла, становила усього приблизно 16 тис. осіб. [8]. Зазначена ситуація є неприпустимою з огляду на вигідність такої моделі кредитування для молоді.

Всього у 2002-2014 рр. в рамках Програми забезпечення молоді житлом було профінансовано 8249 пільгових довготермінових кредитів, сукупна вартість яких склала приблизно 1388,9 млн. грн. (58,6% з державного бюджету, 28,5 – з місцевих бюджетів, 12,9 – за рахунок статутного капіталу Фонду) (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка розвитку молодіжного житлового кредитування в Україні у 2002-2014 рр.

Рік	Виділено з Державного бюджету, тис. грн.	Виділено з місцевих бюджетів, тис. грн.	Виділено власних коштів Фонду сприяння молодіжному житловому будівництву, тис. грн.	Кількість наданих пільгових довготермінових кредитів молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам
2002	48309,5	8830,6	-	838
2003	69359,4	17718,2	-	1123
2004	122700,8	19680,1	-	1601
2005	110571,4	20823,1	-	1089
2006	91002,0	34289,3	-	646
2007	94273,3	51450,5	-	632
2008	76799,4	56538,1	-	486
2009	-	34191,3	25752,5	224
2010	36120,0	31102,5	16784,7	297
2011	60000,0	40253,2	31376,9	444
2012	24891,3	37735,7	56901,2	359
2013	70629,7	33532,3	35613,9	407
2014	9928,6	9312,8	12505,6	103
Усього	814585,3	395457,7	178934,8	8249

Джерело: дані Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву [8]

Порівняно з кредитами комерційних банків, умови кредитування за рахунок коштів статутного капіталу Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву, безумовно, є більш лояльними і економічно вигідними.

Але, через ускладнення суспільно-політичної ситуації в 2014 р. гострий брак фінансування зумовив згорання всього спектру державних житлових програм. Видатки на програму пільгового кредитування молоді в 2014 р. скорочено на 54,1 млн. грн., до 25,9 млн. грн., яких повинно вистачити для надання пільгових довгострокових кредитів за договорами, укладеними з позичальниками в 2013 р. В свою чергу фінансування програми здешевлення вартості іпотечних кредитів зменшено на 230 млн. грн., до 110,2 млн. грн., які також передбачалося витратити для виконання зобов'язань за раніше укладеними договорами [8].

Останніми роками в органах влади та профільних громадських організаціях активно обговорюється проект державної програми розвитку соціального житла на 2014-2020 рр., у рамках якої цей житловий фонд передбачається формувати як за рахунок будівництва нового житла на кошти державного і місцевих бюджетів, так і з урахуванням існуючого вільного житла, що може бути використане як соціальне, приватного житлового фонду, а також житлового фонду, що перебуває у наймі громадян, які мають право на соціальне житло. Забезпечення соціальним житлом вразливих верств населення розробники програми пов'язують із акумуляцією його фонду загальною площею принаймні 7771 тис. м² (0,71% загальної площі житлового фонду України в 2013 р.), обсяг інвестування якого в межах лише нового будівництва до 2020 р. повинен скласти 40,4 млрд. грн. [9, с. 234–235]. Але, держава

зобов'язана втілити такі схеми соціального кредитування на практиці, крім того, постійно вдосконалювати і пристосовувати їх до змін у соціальній сфері.

Проблема молодіжного кредитування житла протягом останніх років значно загострилася внаслідок зростання цін на нерухомість. За таких умов пересічній молоді практично нереально отримати банківську позику. Саме з цієї причини іпотечне житлове кредитування може здійснюватися тільки за допомогою держави. Як реальний учасник ринку, іпотека не може розвиватися швидкими темпами без участі держави, завдання якої полягає в здешевленні комерційних житлових кредитів. Так, соціальне житло для молоді необхідно будувати за рахунок державного і місцевих бюджетів. Чинна система фінансування житлового будівництва потребує подальшого розвитку, а її молодіжний сегмент – кардинального оновлення. В свою чергу, органам місцевої влади, що відповідають за житлову політику, необхідно займатися активним поширенням інформації серед молодих громадян про соціальну іпотеку в місті або районі, надавати консультації стосовно умов соціальної іпотеки (проведення попередніх розрахунків щодо необхідного початкового внеску, розміру і терміну кредиту, величини щомісячних виплат по іпотечному кредиту і мінімального доходу позичальника).

Як свідчить досвід зарубіжних країн (Данії, Австрії, Швеції та ін.), роль держави не зводиться лише до законодавчої підтримки, створення відповідного загального ринкового середовища та інших загальноекономічних факторів, держава, застосовуючи різні важелі, повинна брати участь в іпотечних схемах, використовуючи житлову іпотеку як інструмент вирішення соціальних проблем молоді.

Житлове кредитування молоді – перспективний напрямок, що допоможе поліпшити житлові умови молодих, малозабезпечених вчених та спеціалістів, які стоять в черзі на житло, з використанням методів та інструментів кредитування, фінансової підтримки з боку держави та інвесторів. Це є актуальним з огляду на очевидну потребу вирішення житлової проблеми молоді не тільки в цілому, пріоритетність мають набути ті чи інші сегменти молоді залежно від концепції молодіжної політики й стратегії розвитку держави. На нашу думку, державна політика має передбачати забезпечення житлом насамперед тієї частини молоді, яка здатна найбільш ефективно реалізувати свій потенціал на шляху до інноваційного розвитку. Соціальні житлові кредити мають надаватися таким категоріям, як: молоді вчені; молоді спеціалісти, зайняті інноваційною діяльністю; молоді сім'ї, де один або двоє із подружжя зайняті інноваційною діяльністю; молоді сім'ї з дитиною (дітьми), де один або двоє із подружжя зайняті інноваційною діяльністю.

Причому, вважаємо, що молоді вчені повинні отримати відмінну можливість купувати житло за соціальною іпотекою не з урахуванням певного стажу роботи, а відразу, з самого початку своєї кар'єри. Тобто, даний кредит має надаватися на суму більше, ніж можуть дозволити поточні доходи - приводом для цього може послужити спеціальний графік платежів, завдяки якому можливо враховувати зростання доходу молодого вченого в майбутньому. У підсумку, вчений, який скористається цією можливістю, з допомогою кредиту може придбати квартиру в новобудові чи на вторинному ринку, або ж готовий житловий будинок.

На нашу думку, впровадження ефективних методів соціального кредитування, здешевлення кредитів для молоді, можна досягнути за рахунок удосконалення механізмів купівлі-продажу житла та вже існуючих моделей іпотечного кредитування, а саме шляхом створення *Державної житлової молодіжної дирекції*, яка б займалася будівництвом та управлінням нерухомістю, по-перше для виділення іпотечних кредитів, а по-друге – надання житла в оренду за цінами нижче ринкових, що додатково дозволить отримувати дохід до бюджету. До дирекції доцільно залучити соціально орієнтований банк та будівельну компанію, а не проводити тендери на будівництво житла, які переважно не є прозорими, що в свою чергу функціонально охопить увесь технологічний ланцюжок «від інвестування – безпосереднього будівництва – до передачі житла» з метою активізації її діяльності та

удосконалення, розширення кредитних програм для молоді. Це також, забезпечить країні вихід з глибокої економічної кризи через розвиток житлового будівництва (рис. 2).

Тобто, за цією схемою держава будує конкретний об'єкт соціального житла і виступає продавцем або орендарем. А у претендентів на дане соціальне житло, по суті, з'явиться можливість купити за собівартістю або винайняти квартиру, а це значно дешевше за звичайні ціни на житловому ринку.

Соціальна підтримка талановитих молодих спеціалістів та їх родин, які потребують поліпшення житлових умов, має здійснюватися і за допомогою:

- надання безоплатних субсидій на початковий внесок;
- компенсації частини фактичних витрат на придбання житла;
- стимулювання діяльності як вітчизняних, так і міжнародних інвесторів з метою розвитку молодіжного іпотечного кредитування;
- розробки нових і удосконалення вже існуючих фінансово-кредитних механізмів, що здатні забезпечити доступність житла для представників молоді з економічної точки зору (в першу чергу, необхідно переглянути відсоткову ставку пільгових кредитів на придбання житла);
- поширення процесу «гуманізації банків», створення ними спеціальних соціальних програм і проектів для молоді, а держава, в свою чергу повинна стимулювати та заохочувати таку ініціативу, наприклад шляхом зменшення податкового навантаження.

Висновки. Підвищена потреба талановитої молоді в поліпшенні житлових умов зумовлює формування відповідної державної політики у цій сфері. Державна підтримка молодих вчених та їх сімей у забезпеченні житлом повинна стати одним із пріоритетів в Україні. Очевидна її соціальна та економічна значимість, і тому сьогодні державі необхідно сформувати активну і чітку позицію, спрямовану на подальшу реалізацію цього напрямку з використанням наявних можливостей і досвіду зарубіжних країн, допомогти інноваційній молоді створити гідні умови для життя.

Література:

1. Семикіна М. В. Мотивація конкурентоспроможної праці: теорія і практика регулювання. Монографія. – Кіровоград: ПіК, 2003. – 426 с.
2. Заробітна плата за професійними групами у 2012 році : (за матеріалами вибіркового обстеження) : статистичний збірник / [відповідальний за випуск І. В. Сенік] ; Державна служба статистики України. – К., 2014. – 168 с.
3. Самооцінка домогосподарствами України рівня своїх доходів (за даними вибіркового опитування домогосподарств у січні 2015 року) : статистичний збірник / [відповідальний за випуск І.І.Осипова] ; Державна служба статистики України. – К., 2015. – 76 с.
4. Онікієнко В. В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення: [науково-аналітична монографія] / В. В. Онікієнко. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2013. – 456 с.
5. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 № 2998-ХІІ (в редакції від 01.01.2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
6. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О. В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. – К., 2015. – 244 с.
7. Стратегічні пріоритети молодіжної політики: освіта, зайнятість, житло: щоріч. доп. Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2013 року) / М-во молоді та спорту України, Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики ; [редкол.: Надтока Г.М., д. істор. н., гол. ред. колегії; Болтівець С.І., д. психол. н.; Рябенко В.О., к. філос. н.; Митрофанський С.В., Білий А.І., Галайко Б.М., канд. істор. н.]. – К., 2014. – 368 с.
8. Сайт Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.molod-kredit.gov.ua/>.
9. Трансформація соціальної інфраструктури в контексті забезпечення гуманітарного розвитку : кол. моногр. / В.М. Новіков, Н.М. Деева, І.С. Каленюк [та ін.] ; за наук. ред. д.е.н., проф. В. М. Новікова, д.е.н., проф. З.С. Сіройча. – Вінниця: ПП Балук І. Б., 2015. – 384 с.

Popova M.A.

Senior Lecturer

Odessa state environmental university, Ukraine

THE CONCEPT OF "MULTIPLY-CONNECTED SYSTEMS" AS A TOOL FOR RESEARCH OF DYNAMIC PROCESSES IN ENVIRONMENTAL PROTECTION ACTIVITIES

Попова М.А.

старший преподаватель

Одесский государственный экологический университет, Украина

КОНЦЕПЦИЯ «МНОГОСВЯЗНЫХ СИСТЕМ» КАК ИНСТРУМЕНТ ИССЛЕДОВАНИЯ ДИНАМИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ В ПРИРОДООХРАННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

The article deals with the use of "multiply systems" concept to the study of dynamic processes in environmental protection activities. Analysis of factors affecting the inertia multiply the economic- ecological systems, and causing a temporary delay in management system of dynamic process in environmental protection activities has been made.

Keywords: *environmental activities, dynamic processes, multiply-connected economic-ecological systems*

В статье рассмотрено применение концепции «многосвязных систем» к исследованию динамических процессов в природоохранной деятельности. Приведен анализ факторов, влияющих на инерционность многосвязных экономико-экологических систем и вызывающих временное запаздывание в системе управления динамическими процессами в природоохранной деятельности.

Ключевые слова: *природоохранная деятельность, динамические процессы, многосвязные экономико-экологические системы*

Исследование динамических процессов в природоохранной деятельности особенно актуально в условиях экологического кризиса, затронувшего все мировое сообщество. В настоящее время вопросы экологической безопасности вступают в противоречие с системой природопользования, что обуславливает актуальность исследования динамических процессов в природоохранной деятельности.